ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420159518
Lietas arhīva Nr. AA43-0024-20/15
ECLI:LV:ADAT:2020:0220.A420159518.14.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 20.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Māris Birzgalis,
tiesneši Kaspars Berķis un Lauma Paegļkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai izmaksātu lielāka apmēra atlīdzību no Ārstniecības riska fonda par viņas dzīvībai vai veselībai nodarīto kaitējumu, kas radies, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus SIA „Rīgas Dzemdību nams" laika periodā no 2016.gada 13.februāra līdz 16.februārim, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 25.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja 2016.gada 14.augustā vērsās ar iesniegumu Nacionālajā veselības dienestā (turpmāk – dienests), lūdzot izmaksāt atlīdzību no Ārstniecības riska fonda (turpmāk – fonds) par viņas dzīvībai vai veselībai nodarīto kaitējumu (arī morālo kaitējumu), kas radies, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus SIA „Rīgas Dzemdību nams" laika periodā no 2016.gada 13. līdz 16.februārim.

Veselības inspekcija (turpmāk – inspekcija), veicot ekspertīzi un nosakot kaitējuma apmēru procentos, 2017.gada 14.jūlija atzinumā (turpmāk – atzinums) secināja, ka pieteicējas aprūpes periodā no 2016.gada 13. līdz 16.februārim konstatējama kaitējuma esība pieteicējas pēcdzemdību palīdzībā – nav veikta adekvāta pieteicējas veselības stāvokļa izvērtēšana pēcdzemdību periodā, tādēļ pagarinājās pēcdzemdību periods, un noteica nodarītā kaitējuma smagumu 1% apmērā.

Ar dienesta direktora p.i. 2017.gada 21.jūlija lēmumu Nr.05.3/5.3-1/9769 (turpmāk – sākotnējais lēmums), pamatojoties uz inspekcijas atzinumu, nolemts pieteicējai izmaksāt atlīdzību no fonda par viņas veselībai vai dzīvībai nodarīto kaitējumu (arī morālo kaitējumu) jeb nemateriālajiem zaudējumiem 1422,29 *euro*.

Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja Veselības ministrijā (turpmāk – ministrija).

[2] Ar ministrijas 2018.gada 4.janvāra lēmumu Nr.01-23.3/29 (turpmāk –Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Inspekcija pamatoti konstatējusi cēloņsakarību starp ārstniecības personu darbību/bezdarbību un kaitējuma esību pieteicējas dzemdību procesā un saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 5.novembra noteikumu Nr.1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.1268) 9.punktu un 2.pielikumu noteikusi kaitējuma smaguma pakāpi procentos. Nodarītais kaitējums 1% apmērā ir noteikts pamatoti un izsvērti.

Atzinumā un sākotnējā lēmumā ir izvērtēts pieteicējas veselības stāvoklis, dzemdību raksturs un gaita, un saskaņā ar noteikumu Nr.1268 9.1., 9.2.apakšpunktu izvērtēta cēloņsakarība starp kaitējumu ārstniecības (dzemdību) procesā un nodarīto kaitējumu (tā smagumu). Netika konstatēti apstākļi, kas būtu par pamatu inspekcijas atzinuma apšaubīšanai.

[2.2] Lēmumā, izvērtējot anonimizētos nolēmumus, secināts, ka aprakstītie gadījumi faktiski ir vērtējami kā līdzīgi nodarītā kaitējuma ziņā un saistībā ar tajos izdarītajiem secinājumiem – ka paliekošas sekas pacienta veselībai nav iestājušās, nav konstatēta ietekme uz pacienta dzīvildzi, pacientam kaitējuma dēļ ir bijusi īslaicīga emocionāla spriedze. Šādos gadījumos, kad atlīdzības apmērs ir noteikts 1% apmērā, ārstu nodarītais kaitējums nav vērtējams kā būtisks. Arī pieteicējas gadījumā dzīves kvalitāte un prognozējamā dzīvildze pieteicējai nav izmainīta.

[2.3] Kaitējuma apmērs ir aprēķināts, pamatojoties uz inspekcijas atzinumā norādīto argumentāciju, kas veidota saskaņā ar noteikumu Nr.1268 9.punktā minētajiem faktoriem (vērtēts pieteicējas veselības stāvoklis līdz saslimšanai (dzemdībām), pieteicējas līdzestība dzemdību procesā, dzemdību gaitā, traucējumi un sekas, ārstniecības personu rīcība, pieejamie un izmantotie resursi, vide ārstniecības iestādē).

[3] Pieteicēja Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai izmaksātu lielāka apmēra atlīdzību no fonda par kaitējumu, kas radies, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus SIA „Rīgas Dzemdību nams" laikā no 2016.gada 13. līdz 16.februārim.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Atzinums (ekspertīze) ir veikts atbilstoši, bet ar iestādes pārsūdzēto lēmumu pieteicējai ir noteikts nesamērīgi mazs atlīdzības apmērs, jo netika ņemts vērā, ka pēcdzemdību periodā pieteicējai tika veiktas vēl dažādas manipulācijas (evakuēts smakojošs auglis, veikta antibakteriāla terapija, invāzija), kas ietekmēja pieteicējas spējas zīdīt jaundzimušo. Šādos apstākļos atlīdzības apmēram ir jābūt daudz lielākam.

[3.2] Atzinums ir formāls un nevar kalpot kā pierādījums, lai atzītu vai neatzītu kaitējuma esību, jo tajā nav sniegts izvērtējums pieteicējas darbībām vai bezdarbībai, tam, kas pieteicējai bija jādara, lai nepasliktinātos veselības stāvoklis; nav norādīts, kādas medicīniskās manipulācijas bija jāveic, lai sasniegtu pieteicējai labvēlīgāku stāvokli.

[4] Ministrija rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums uzskatāms par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā norādīto.

[5] Dienests paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikums uzskatāms par nepamatotu.

[6] Administratīvā rajona tiesa ar 2018.gada 25.septembra spriedumu pieteicējas pieteikumu noraidīja.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Lai izdotu personai labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru izmaksātu atlīdzību par kaitējumu, jāvērtē tiesību normā minētie apstākļi un kaitējuma noteikšanai izmantojamie kritēriji. Proti, pēc kaitējuma esības konstatēšanas inspekcija atbilstoši noteikumu Nr.1268 9.punktam nosaka kaitējuma (arī morālā kaitējuma) smaguma pakāpi procentos atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumam. Minētie kritēriji kalpo tam, lai konstatētu to, cik paliekošas sekas (cik smagas pakāpes traucējumus) ir radījis konstatētais kaitējums.

[6.2] Inspekcija atzinusi, ka pieteicējai konstatētais kaitējums atbilst noteikumu Nr.1268 2.pielikuma 3.1.punktā paredzētajam kaitējumam – ārstniecības procesā laikus nediagnosticētas pamatslimības komplikācijas (kaitējuma smaguma pakāpe nosakāma līdz 50%). Vērtējot un izsakot procentos kaitējuma smagumu, inspekcija to noteica 1% apmērā, kas tika pamatots ar noteikumu Nr.1268 9.punktā un 2.pielikuma piezīmēs noteikto kritēriju izvērtēšanu attiecībā uz pieteicējai konstatēto kaitējumu (tā sekām).

Inspekcijas atzinumā norādīts, ka, iestājoties grūtniecībai, pieteicējas veselības stāvoklis bija apmierinošs, taču anamnēzē ir grūtniecības gaitu iespaidojoši riski (atkārtoti legāli aborti, spontāns aborts); grūtniecības norises gaita neietekmēja dzemdību norisi; grūtnieces un ārstniecības personu sadarbība bija adekvāta; konstatētais kaitējums īslaicīgi pagarināja ārstēšanās ilgumu; neparedzamie veselības traucējumi radās ārstniecības personu darbības rezultātā, kuri ārstniecības rezultātā tika novērsti; veikta adekvāta rīcība radušos veselības traucējumu novēršanā; vide ārstniecības iestādē bija adekvāta (ārstniecības iestādē ir nodrošināti visi apstākļi, un vide ir atbilstoša iestādes sadalījuma līmenim); ārstniecības personas, veicot pēcdzemdību aprūpi, nepilnīgi izvērtēja pieteicējas anamnēzes datus, līdz ar to pieteicēja tika izrakstīta no dzemdību nodaļas bez atbilstošas veselības stāvokļa izvērtēšanas; ārstniecības iestādei bija pieejami visi nepieciešamie resursi, lai novērstu kaitējuma rašanos (ārstniecības iestādē bija pieejami visi nepieciešamie resursi atbilstoši iestādes sadalījuma līmenim, un netika novērsts kaitējums); Latvijā nav apstiprinātu klīnisko vadlīniju dzemdību vadīšanā.

Tāpat tika ņemts vērā, ka pieteicējas kā dzemdētājas pašaprūpes spējas ir pilnībā saglabātas; pieteicējas reproduktīvā funkcija ir pilnībā saglabāta; dzīves kvalitāte un prognozējamā dzīvildze nav izmainīta.

Izvērtējot pieteicējas norādi par bērna barošanu (konstatētā kaitējuma seku ietekme), secināts, ka atkārtotās stacionēšanās reizē pieteicējai kā nedēļniecei nebija kontrindikāciju bērna barošanas turpināšanai, jo pēc ierakstiem medicīniskajā dokumentācijā konstatēts, ka pieteicējai samazināta laktācija bija jau kopš dzemdībām.

[6.3] Tiesa secināja, ka, nosakot kaitējuma smaguma pakāpi un atlīdzības apmēru, atzinumā ir pilnībā izvērtēti visi noteikumu Nr.1268 9.punktā un 2.pielikuma piezīmēs norādītie kritēriji atbilstoši pieteicējai sniegto veselības aprūpes pakalpojumu dokumentācijai, kā arī ņemot vērā pieteicējas ārstniecības procesā iesaistīto ārstniecības personu paskaidrojumus. Pieteicēja nav norādījusi, ka kāds no ārstniecības procesiem atzinumā būtu nepareizi novērtēts vai iztrūktu tā novērtējums.

Inspekcijas pārstāves tiesas sēdē paskaidroja, ka kaitējuma smaguma pakāpe procentos atbilstoši iestādē piemērotajai praksei tika noteikta par noteikumu Nr.1268 9.4. un 9.5.apakšpunktā konstatēto kritēriju konstatēšanu un to seku ietekmi uz ārstēšanās ilgumu un konstatētajiem veselības traucējumiem, – katram piešķirot 0,5% (0,5+0,5=1%).

Tiesa konstatēja, ka gan atzinumā, gan dienesta un ministrijas lēmumos ir sniegts pietiekams pamatojums noteikumu Nr.1268 9.punkta apakšpunktos noteikto kritēriju konstatācijai un šo kritēriju ietekmes izvērtējums. Proti, atzinumā konstatēts, ka pieteicējas ārstniecības procesā konstatētais kaitējums (laikus neveikta pieteicējas veselības stāvokļa izvērtēšana pēcdzemdību (placentārajā) periodā) īslaicīgi pagarināja pieteicējas ārstēšanās ilgumu (pieteicēja no 2016.gada 18. līdz 25.februārim tika stacionēta SIA „Dobeles un apkārtnes slimnīca") un ka neparedzamie veselības traucējumi radās ārstniecības personu darbības rezultātā, kuri ārstniecības rezultātā tika novērsti. Turklāt, nosakot kaitējuma smaguma apmēru procentos, tika ņemts vērā, ka pieteicējas pašaprūpes spējas ir pilnībā saglabātas; pieteicējai nav konstatējami funkcionālie traucējumi (reproduktīvā funkcija ir pilnībā saglabāta); pieteicējas dzīves kvalitāte un prognozējamā dzīvildze nav izmainīta.

[6.4] Ne no pieteikuma, ne paskaidrojumiem tiesas sēdē neizriet objektīvi pārbaudāms pamatojums pieteicējas argumentam, ka viņai nodarītā kaitējuma smaguma pakāpe būtu jānosaka daudz lielākā apmērā; pieteicēja ne pieteikumā, ne tiesas sēdē nenorādīja, vai kaitējuma rezultātā viņai ir ierobežotas pašaprūpes spējas, vai ir kādi funkcionālie traucējumi saistībā ar reproduktīvo spēju, vai ir pievienojušās blakus saslimšanas, kas būtu radušās tieši laikus nediagnosticētās pamatsaslimšanas dēļ un kas nav novērstas (novēršamas) ar vēlāku ārstēšanos.

Pieteicēja nav norādījusi uz tādiem faktiem, par ko tiesai objektīvi būtu bijis iespējams pārliecināties un kas ļautu šaubīties par atzinumā ietverto secinājumu pareizību.

Savukārt apstāklis, ka pieteicējai pēcdzemdību periodā tika veiktas vēl dažādas manipulācijas (evakuēts smakojošs auglis, veikta antibakteriāla terapija, invāzija), jau ir atzīstams par kaitējuma konstatēšanas kritēriju un tika vērtēts tā smaguma pakāpes noteikšanā, kas neapšaubāmi radīja pieteicējai arī morālu kaitējumu (fiziskas un garīgas ciešanas, emocionālu spriedzi). Tomēr tiesa secināja, ka no lietas materiāliem neizriet, ka konstatētais kaitējums būtu radījis paliekošas sekas.

Tiesa secināja, ka lietā iegūtie pierādījumi neapstiprina pieteicējas argumentu, ka neparedzamo veselības traucējumu turpmākās ārstēšanās rezultātā būtu būtiski ietekmētas pieteicējas spējas zīdīt jaundzimušo. No inspekcijas atzinuma un medicīniskās dokumentācijas ierakstiem izriet, ka pieteicējai samazināta laktācija bija jau kopš dzemdībām, kad neveidojās pirmpiens, un jaundzimušā barošana 2016.gada 15.februārī uzsākta ar adaptīvo maisījumu 20-30ml, 16.februārī bērns līdzbarots ar noslauktu mātes pienu un adaptīvo maisījumu; no ginekoloģes /pers. B/ paskaidrojuma var secināt, ka pieteicējai pielietotā antibakteriālā terapija bija piemērota laktācijas laikam. Līdz ar to tiesa secināja, ka pieteicējas norādītais apstāklis nedod pamatu secinājumam, ka tikai pēcdzemdību periodā, kad pieteicēja bija stacionēta SIA „Dobeles un apkārtnes slimnīca", kur tika veikta antibakteriāla terapija, minētais ietekmēja pieteicējas spējas zīdīt jaundzimušo.

[6.5] Salīdzinot iestādes noteikto atlīdzības apmēru 1422,90 *euro* par pieteicējai konstatēto kaitējumu (tā smagumu) kopsakarā ar citās lietās tiesu piespriestajām atlīdzinājuma summām, tiesa secināja, ka tā pilnībā uzskatāma par atbilstīgu atlīdzību nodarītajam kaitējumam.

[6.6] Tiesa atzina, ka pieteicējai noteiktā kaitējuma smaguma pakāpe un atlīdzības apmērs 1422,90 *euro* ir atbilstīgs un samērīgs, līdz ar to tiesa nekonstatēja priekšnoteikumus pieteicējai labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 25.septembra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā atsaucas uz pieteikumā minētajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[7.1] Pieteicēja nepiekrīt tiesas viedoklim, ka noteikumos Nr.1268 minētie kritēriji kalpo tam, lai konstatētu to, cik paliekošas sekas (cik smagas pakāpes traucējumus) ir radījis konstatētais kaitējums. Pieteicēja uzskata, ka minētie kritēriji kalpo tam, lai noteiktu pacienta veselībai vai dzīvībai

nodarītā kaitējuma (arī morālā kaitējuma) smagumu procentos.

[7.2] Iestādes nav sniegušas nevienu rakstveida paskaidrojumu, no kura varētu izdarīt secinājumu, ka kaitējuma smaguma pakāpe procentos atbilstoši iestādē piemērotajai praksei tika noteikta par noteikumu Nr.1268 9.4. un 9.5.apakšpunktā konstatēto kritēriju konstatēšanu un to seku ietekmi uz ārstēšanas ilgumu un konstatētajiem veselības traucējumiem.

[7.3] Lietā nav neviena juridiska, medicīniska literatūras avota, kas dotu skaidrojumu, cik lielā mērā pieteicējas veselībai tika nodarīts kaitējums, kādi psiholoģiskie pārdzīvojumi un kādas sekas ir iestājušās vai varēs iestāties, sasniedzot noteiktu dzīves posmu.

[7.4] Tiesai, atzīstot inspekcijas piemēroto praksi kā pareizu, bija pienākums atsaukties uz konkrētu dokumentu, normatīvo regulējumu vai vismaz izstrādātām vadlīnijām, kurās būtu atspoguļota procentu piemērošanas gaita un kārtība.

[7.5] Tiesa faktu, ka medicīniskā aprūpe bija jāizdara kvalitatīvi un atbilstoši vadlīnijām, uzskatīja par otršķirīgu.

[7.6] Pieteicēja nepiekrīt tiesas viedoklim, ka pieteikums un paskaidrojumi ir objektīvie rādītāji, kas pierāda, ka pieteicējai nav nodarīts paliekošs kaitējums.

[7.7] Pieteicēja nepiekrīt tiesas apgalvojumam, ka pieteicēja nav norādījusi uz tādiem faktiem, par ko tiesai objektīvi būtu bijis iespējams pārliecināties un kas ļautu šaubīties par atzinumā ietverto secinājumu pareizību. Pieteicēja uzskata, ka tiesai, skatot lietu, bija pienākums aizstāvēt pieteicējas, nevis iestāžu intereses.

[7.8] Pieteicēja apšauba tiesas rīcībā esošo lēmumu salīdzināšanas objektivitāti, jo nevienā no salīdzinātajiem gadījumiem mediķu kļūdas novēršanai nav tikusi veikta ķirurģiska iejaukšanās narkozē, kā arī nevienā gadījumā cietušais nav bijusi māte agrīnā pēcdzemdību periodā.

[8] Administratīvajā apgabaltiesā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos ministrija un dienests norāda, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota, un lūdz pieteikumu noraidīt.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Atsevišķu procesuālu darbību veikšanai (procesa dalībnieku, kā arī Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācijas pārstāvja paskaidrojumu uzklausīšana) notiks tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[11] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējas veselības aprūpē no 2016.gada 13. līdz 16.februārim ir konstatēta kaitējuma esība, jo SIA „Rīgas Dzemdību nams" netika veikta adekvāta pieteicējas veselības stāvokļa izvērtēšana pēcdzemdību (placentārajā) periodā (ārstniecības personas neadekvāti izvērtēja placentā konstatētos sabiezētos audus, pieņemot tos par lizēto otro augli), neveicot pieteicējas padziļinātu izmeklēšanu, un sakarā ar to pieteicējai pagarinājās pēcdzemdību periods. Proti, inspekcijas atzinumā secināts, ka, ņemot vērā pieteicējas anamnēzi – divaugļu grūtniecība ar zudušā augļa fenomenu –, pirms izrakstīšanas no ārstniecības iestādes bija jāveic padziļināta pieteicējas apskate – izmeklēšana.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējai noteiktā kaitējuma smaguma pakāpe 1% un atlīdzības apmērs 1442,90 *euro* par kaitējumu ir atzīstams par atbilstošu, vai arī kaitējuma smaguma pakāpe procentos un izmaksājamās atlīdzības apmērs nosakāms lielākā apmērā.

[12] Saskaņā ar noteikumu Nr.1268 9.punktu kaitējuma (arī morālā kaitējuma) smaguma pakāpi procentos inspekcija nosaka atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumam, ņemot vērā šādus kritērijus: 9.1.veselības stāvoklis, slimības raksturs un smagums ārstniecības procesa sākumā; 9.2.slimības paredzamā norises gaita, veicot atbilstošu ārstēšanu, un cēloņsakarība starp ārstniecības personas darbību vai bezdarbību un ārstniecības rezultātā radušos kaitējumu; 9.3.pacienta līdzdalība (līdzestība) savas veselības aprūpē, tās nozīme un ietekme uz ārstniecības procesa norisi; 9.4.kaitējuma smagums kopsakarā ar nepieciešamās ārstēšanās ilgumu un ārstēšanās izdevumiem; 9.5.ārstniecības procesā radušies neparedzamie veselības traucējumi, kas ir vai nav saistāmi ar konkrētās saslimšanas ārstēšanu, ārstniecības personas darbību vai bezdarbību; 9.6.ārstniecības personas ieguldījums pacienta veselības stāvokļa uzlabošanā, atjaunošanā; 9.7.apstākļi un vide ārstniecības iestādē; 9.8.cik pilnīgi un pienācīgi ārstniecības persona veica savus pienākumus pacienta ārstēšanas laikā; 9.9.vai ārstniecības iestādei ir bijuši pieejami visi nepieciešamie resursi, lai novērstu kaitējuma rašanās cēloni; 9.10.ārstniecības personas darbības atbilstība Ārstniecības likuma 9.[1] panta pirmajai daļai.

No inspekcijas apgabaltiesai atsūtītās informācijas (*lietas 2.sējuma 132.lapa*) izriet, ka izskatāmajā gadījumā minētā iestāde, izvērtējot noteikumu Nr.1268 9.punktā minētos kritērijus kopsakarā ar noteikumu Nr.1268 2.pielikumu, ir konstatējusi, ka pieteicējai nodarītā kaitējuma smagums atbilstoši kritērijiem 9.4. (0,5%) un 9.8. (0,5%) ir 1%.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka ir pamats izvērtēt, vai inspekcijas sniegtais izvērtējums ir pamatots.

[13] Par 9.1.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka, grūtniecībai iestājoties, iesniedzējas veselības stāvoklis apmierinošs, taču anamnēzē ir grūtniecības gaitu iespaidojoši riski (atkārtoti legāli aborti, spontāns aborts) – 0%.

Konkrētā kritērija vērtējumā apgabaltiesa kļūdas nesaskata, tomēr norāda, ka anamnēzē ir minēts arī tas, ka pieteicējai ir bijusi divaugļu grūtniecība, kas faktiski nozīmē to, ka viņa ir paciente, kas ir pieskaitāma riska grupas grūtniecēm (sk. Ministru kabineta 2006.gada 25.jūlija noteikumu Nr.611 „Dzemdību palīdzības nodrošināšanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.611) 1.pielikuma 22.piezīmi), kurai ir pievēršama lielāka uzmanība nekā tām grūtniecēm, kuras nav šajā grupā.

Par 9.2.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka grūtniecības norises gaita neietekmēja dzemdību norisi – 0%.

Par 9.2.kritēriju, ņemot vērā kritērija aprakstu, proti, slimības paredzamā norises gaita, veicot atbilstošu ārstēšanu, un cēloņsakarība starp ārstniecības personas darbību vai bezdarbību un ārstniecības rezultātā radušos kaitējumu, apgabaltiesa atzīst, ka minētais kritērijs nav izvērtēts.

Apgabaltiesa norāda, ka gadījumā, ja ārstniecības persona būtu pieteicēju pienācīgi izmeklējusi jau SIA „Rīgas Dzemdību nams" (ne tikai klīniski, bet izmantojot arī tehniskos līdzekļus, proti, USG), tad pieteicējai nebūtu radušās vēlāk konstatētās komplikācijas un pieteicēja nenonāktu atkārtoti jau pēc divām dienām slimnīcā. Savukārt tas, ka šāda izmeklēšana netika veikta un pieteicēja tika izrakstīta no slimnīcas bez rūpīgas pārbaudes, ārstniecības personām zinot, ka pieteicēja ir riska grupas grūtniece, ir vistiešākajā cēloņsakarībā ar ārstniecības personas rīcību (bezdarbību). Turklāt ārstniecības personas bezdarbība konkrētajā gadījumā attiecas nevis uz grūtniecības norises gaitu, kā tas ir norādīts atzinumā, bet gan uz pēcdzemdību periodu.

Par 9.3.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka pieteicējas un ārstniecības personu sadarbība bija adekvāti līdzestīga – 0%.

Apgabaltiesas ieskatā minētais kritērijs ir izvērtēts pareizi. Apgabaltiesa nekonstatē, ka pieteicēja nebūtu ievērojusi kādus ārstniecības personu norādījumus, proti, būtu rīkojusies pretēji tiem.

Par 9.4.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka konstatētais kaitējums īslaicīgi pagarināja ārstēšanās ilgumu, stacionējoties citā stacionārā – 0,5%.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja tika uzņemta SIA „Dobeles un apkārtnes slimnīca" jau otrajā dienā (2016.gada 18.februārī) pēc izrakstīšanas no SIA „Rīgas Dzemdību nams", turklāt ir atradusies tajā veselu nedēļu (izrakstīta 25.februārī). Lai arī šo vienas nedēļas periodu var uzskatīt par īslaicīgu, ir jāpatur prātā, ka pieteicēja ir dzemdētāja, kurai jau no pirmajām dienām bija traucēta laktācija, turklāt bija jābaro jaundzimušais.

Šādos apstākļos var prezumēt, ka minētais ir sagādājis pieteicējai vismaz nepatīkamus emocionālus pārdzīvojumus.

Turklāt ir jākonstatē, ka pieteicēja stacionārā tika arī operēta narkozē, kas nebūtu bijis nepieciešams, ja nedzimušā bērna auglis būtu atklāts jau savlaicīgi, proti, jau tad, kad pieteicēja atradās SIA „Rīgas Dzemdību nams".

Par 9.5.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka neparedzamie veselības traucējumi radās ārstniecības personu darbības rezultātā, kuri ārstniecības rezultātā tika novērsti – 0%.

Par 9.5.kritēriju apgabaltiesa piekrīt inspekcijas vērtējumam, ka pieteicējai radītais veselības traucējums (komplikācijas) pēc viņas atkārtotas stacionēšanas tika novērsts, taču jāņem vērā, ka tas, īsi pēc sekmīgām dzemdībām atkal nonākot slimnīcā, ir prasījis pieteicējai gan satraukumu, gan pārdzīvojumus.

Par 9.6.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka ir veikta adekvāta rīcība radušos veselības traucējumu novēršanā – 0%.

Par minēto kritēriju apgabaltiesa norāda, ka kopumā var piekrist, ka ārstniecības personas pieteicējas veselības traucējumus ir novērsušas, taču tas ir prasījis ilgāku termiņu, nekā tas būtu nepieciešams, ja adekvāta ārstēšana būtu notikusi jau SIA „Rīgas Dzemdību nams". Līdz ar to atkristu arī jau iepriekš minētie pieteicējas pārdzīvojumi.

Par 9.7.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka vide ārstniecības iestādē bija adekvāta (atbilstoša iestādes sadalījuma līmenim) – 0%.

Apgabaltiesas ieskatā minētais kritērijs ir izvērtēts pareizi.

Par 9.8.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka ārstniecības personas, veicot pēcdzemdību aprūpi, nepilnīgi izvērtēja pieteicējas anamnēzes datus, līdz ar to pieteicēja tika izrakstīta no dzemdību nodaļas bez atbilstošas veselības stāvokļa izvērtēšanas – 0,5%.

Kā jau konstatēts iepriekš, pieteicēja atbilstoši medicīniskajiem dokumentiem bija pieskaitāma riska grupas grūtniecēm, līdz ar to ārstniecības personu pienākums bija ar īpašu rūpību pārbaudīt viņas veselības stāvokli ne tikai grūtniecības norises gaitā, bet arī pēcdzemdību aprūpes posmā, kas konkrētajā gadījumā netika izdarīts. Lai arī iestāde šādu ārstniecības personu rīcību attaisno ar apstākli, ka, izvērtējot pieteicējas placentu, tika konstatēts audu sabiezējums (6,5 x 2,5 cm), kuru ārstniecības personas, veicot apskati, ir kļūdaini atzinušas par lizēto otro augli, apgabaltiesa uzskata, ka minētais tomēr neattaisno šādu rīcību, jo pienācīgas rūpības apstākļos varētu konstatēt, ka minētais auglis tomēr atrodas dzemdē un nav patstāvīgi atdalījies. Kā pirmās instances tiesas sēdē paskaidroja inspekcijas pārstāve, ja šāds neatdalījies auglis uzreiz tiktu konstatēts slimnīcā, pieteicējai būtu pagarinājies slimnīcā pavadītais laiks par, iespējams, divām trim dienām, bet nebūtu bijis nepieciešams veikt operāciju (dzemdes abrāziju).

Par 9.9.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka ārstniecības iestādē bija pieejami visi nepieciešamie resursi, lai novērstu kaitējuma rašanās cēloni – 0%.

Apgabaltiesas ieskatā minētais kritērijs ir izvērtēts pareizi.

Savukārt par 9.10.kritēriju inspekcija ir norādījusi, ka dzemdību process un pēcdzemdību aprūpe katrā gadījumā ir vērtējama individuāli, izvērtējot objektīvo un subjektīvo klīnisko situāciju. Latvijas Republikā nav apstiprinātu klīnisko vadlīniju pēcdzemdību vadīšanā – 0%.

Lai arī Latvijā nav klīnisko vadlīniju dzemdību vadīšanā, apgabaltiesa konstatē, ka noteikumos Nr.611 ir norādīti konkrēti pasākumi, kas ārstniecības personām ir jāveic gan grūtniecības norises laikā, gan pēcdzemdību posmā.

To, ka ārstniecības personām minētie noteikumi ir jāievēro, apgabaltiesas ieskatā apliecina arī tas, ka inspekcijas atzinuma secinājuma daļā ir norādīts, ka grūtnieces aprūpe (proti, pieteicējas aprūpe) līdz dzemdībām veikta atbilstoši noteikumu Nr.611 1.pielikumā noteiktajam. Kā jau tika norādīts iepriekš, atbilstoši minētajiem noteikumiem pieteicēja bija pieskaitāma riska grupas grūtniecēm. Līdz ar ko pieteicēja varēja sagaidīt no ārstniecības personām īpašu rūpību gan grūtniecības norises gaitā, gan pēcdzemdību aprūpes periodā.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka inspekcija atbilstoši noteikumu Nr.1268 9.punktam nav pareizi izvērtējusi 9.2., 9.4. un 9.8.kritērijus, kas apgabaltiesas ieskatā ir ietekmējis pareizu kaitējuma smaguma noteikšanu.

[14] Izvērtējot inspekcijas secināto, ka ārstniecības personu bezdarbības rezultātā pieteicējai nav iestājušās kaitīgas sekas, proti, ka pieteicējas pašaprūpes spējas ir pilnībā saglabātas, ka pieteicējai nav konstatējami funkcionālie traucējumi (reproduktīvā funkcija ir pilnībā saglabāta), ka pieteicējas dzīves kvalitāte un prognozējamā dzīvildze nav izmainīta, apgabaltiesa atzīst to par pareizu.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja iebilst pret inspekcijas secinājumu, ka viņas reproduktīvā funkcija ir tikusi saglabāta.

Kā izriet no inspekcijas pārstāves pirmās instances tiesas sēdē sniegtā paskaidrojuma, reproduktīvā funkcija tiek vērtēta pēc tā, vai pieteicējai ir saglabāti dzimumorgāni. Ņemot vērā apstākli, ka pieteicējai ir saglabāta gan dzemde, gan olnīcas, tad inspekcijas ieskatā ir saglabāta arī pieteicējas reproduktīvā funkcija.

Apgabaltiesa nekonstatē, ka pieteicējas medicīniskajā dokumentācijā, kura attiecas uz laika periodu, kad pieteicēja atradās SIA „Dobeles un apkārtnes slimnīca", būtu konstatēti kādi reproduktīvās funkcijas traucējumi.

Ievērojot minēto, kā arī to, ka pieteicēja nav iesniegusi tiesā pierādījumus, kas apliecinātu pretējo, apgabaltiesa pieteicējas argumentu par reproduktīvās funkcijas nesaglabāšanu atzīst par nepamatotu.

[15] Ņemot vērā, ka Latvijā nav apstiprinātu klīnisko vadlīniju dzemdību vadīšanā, apgabaltiesas ieskatā bija būtiski papildus noskaidrot kompetentas institūcijas viedokli par lietā neskaidrajiem jautājumiem. Ievērojot minēto, apgabaltiesa vērsās pie Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācijas (turpmāk – asociācija) ar lūgumu sniegt viedokli par SIA „Rīgas Dzemdību nams" ārstniecības personu pieļautās kļūdas nopietnību konkrētajā gadījumā. Tāpat tika lūgts sniegt viedokli par to, kāda konkrētajā gadījumā būtu bijusi pareiza ārstniecības personu rīcība, kā arī to, kādas medicīniskās tehnoloģijas attiecīgajā situācijā būtu bijis nepieciešams piemērot.

2019.gada 29.novembrī Administratīvajā apgabaltiesā tika saņemts asociācijas atzinums, kurā norādīti turpmāk minētie argumenti.

Gadījumos, kad pie daudzaugļu grūtniecības viens auglis aiziet bojā agrīni, notiek tā izteikta samazināšanās apmēros, ko bieži vien pat nav iespējams identificēt pēc veselā augļa un placentas piedzimšanas. Dzemdniecībā nav pieņemti kritēriji, kad grūtniecība tiek uzskatīta par dvīņu un kad par viena augļa, ja viens no augļiem gājis bojā. Praksē par dvīņu dzemdībām uzskata tās, kur auglis gājis bojā vēlāk (no 22 grūtniecības nedēļām). Konkrētajā gadījumā medicīnas personāls bija informēts par pacientes anamnēzi, ko apliecina placentas apraksts pēc dzemdībām.

Pacientei pēc bērna piedzimšanas spontāni atdalījās un izdalījās vesela placenta bez defektiem. Placentā bija konstatēti sabiezēti audi, kas pēc apraksta varētu atbilst zudušā dvīņa izmēriem un izskatam. Tā kā nebija asiņošanas vai placentas defekta, nebija indikāciju dzemdes dobuma pārbaudei ar roku (invazīva manipulācija, kas tiek veikta pēc stingrām indikācijām).

Pēcdzemdību periods stacionārā pieteicējai noritēja fizioloģiski. Noteikumi Nr.611 neparedz USG izmeklējumus normālā pēcdzemdību periodā. Tāpat atzinumā norādīts, ka vēlīna pēcdzemdību asiņošana un dzemdes iekaisums (endometrīts) ir pēcdzemdību perioda komplikācijas, kas var attīstīties pēc jebkurām dzemdībām.

Vienlaikus asociācija norādīja, ka, lai gan tās rīcībā nebija dzemdes dobuma materiāla histoloģiskās izmeklēšanas rezultātu, apšaubāms ir vizuālais

apraksts – auglis atbilstošs 16 grūtniecības nedēļām. Asociācijas ieskatā tas neatbilst ne procedūras veikšanas laikam, ne vēlākajiem USG izmeklēšanas aprakstiem.

[16] Apkopojot iepriekš minēto, apgabaltiesa secina, ka asociācijas ieskatā pieteicējas dzemdību aprūpē ārstniecības personas vispār nav pieļāvušas medicīniska rakstura kļūdas.

Apgabaltiesa šādam asociācijas viedoklim tomēr nepiekrīt, jo uzskata, ka inspekcijas atzinumā kopumā ir pareizi secināts, ka strīdus periodā SIA „Rīgas Dzemdību nams" veiktā pieteicējas veselības stāvokļa izvērtēšana pēcdzemdību (placentārajā) periodā nav bijusi adekvāta. Turklāt tā rezultātā pieteicēja ir atkārtoti ievietota stacionārā, kur viņai ir tikusi veikta arī operācija.

Līdz ar to apgabaltiesai atliek vien noskaidrot, kāds nodarītā kaitējuma atlīdzinājums būtu atbilstošs pieteicējas gadījumam.

[17] Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka lietā ir noskaidrojams, kāds kaitējuma atlīdzinājums būtu visatbilstošākais pieteicējas gadījumā.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja ne pieteikumā, ne apelācijas sūdzībā nav norādījusi uz konkrētu atlīdzības apmēru, kādu viņa uzskata par atbilstošu. Atbildot uz tiesas jautājumu par to, kāds pieteicējas ieskatā būtu atbilstošs atlīdzinājums, pieteicējas pārstāvis 2019.gada 5.decembra tiesas sēdē norādīja, ka tas varētu būt no 3 līdz 5%.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa uzdeva inspekcijai sagatavot informāciju par to, kādos gadījumos personām ir ticis piešķirts kaitējuma atlīdzinājums 1, 2, 3, 4 un 5% apmērā.

Izpildot tiesas uzdevumu, 2020.gada 6.janvārī apgabaltiesā tika saņemts inspekcijas apkopojums par lietām, kurās noteikts kaitējums robežās no 1 līdz 5%.

Izvērtējot inspekcijas iesniegto apkopojumu, apgabaltiesas ieskatā ar pieteicējas gadījumu varētu salīdzināt turpmāk minētos:

1) iesniedzējas zobārstnieciskajā veselības aprūpē zobārste D.O. savlaicīgi nediagnosticēja augšžokļa mugurējās daļas labās puses lūzumu pēc zoba ekstrakcijas ar oroantrālu komunikāciju. Nodarītais kaitējums paildzināja iesniedzējas ciešanas (sāpes) līdz diagnozes noteikšanai un pēc indikācijām veiktajai operācijai. Savlaicīgi diagnosticētais lūzums nemainītu ārstēšanas taktiku. Ar 2016.gada 29.marta atzinumu Nr.18598/1017/5-3 personai R.L. tika noteikts kaitējums 1% apmērā. Personai netika konstatēts dzīves kvalitātes pazeminājums;

2) neiroķirurgu J.P. un N.E. neveiktā izmeklēšana un nepietiekamā objektīvā izvērtēšana sāpju cēloņu noteikšanai, kā arī neiroķirurga N.E. veiktā operācija cēloņsakarībā ar iesniedzēja sūdzībām pēc operācijas – pieaugušām sāpēm labajā rokā un nepieciešamību veikt reoperāciju. Reoperācijas sāpju sindroms mazinājies; objektīvais stāvoklis un līdz ar to pašaprūpe pēc 2014.gada 27.maija operācijas nav dokumentēti izmainījusies; dzīvildzi notikušais neietekmē. Konkrētajā gadījumā ar 2014.gada 18.decembra atzinumu Nr.19499/1039/5-16 personai B.T. tika noteikts kaitējums 2% apmērā. Personai nav paliekošu seku;

3) iesniedzējai savlaicīgi nediagnosticētās traumatiskās izmaiņas astes kaulā, līdz ar to netika noteikts atbilstošs režīms, kas pagarināja darbnespējas periodu un radīja papildus fiziskas ciešanas. Ar 2015.gada 11.novembra atzinumu Nr.16928/921/5-3 personai I.N. tika noteikts kaitējums 2% apmērā. Personai nav paliekošu seku;

4) netika nodrošināta savlaicīga kaunuma lūzuma diagnostika, lūzums netika konstatēts traumas gūšanas dienā, līdz ar to sniegtās rekomendācijas nebija precīzas. Tikai 2015.gada 3.jūnijā iesniedzējai diagnoze tika precizēta. Tas paildzināja iesniedzējas ciešanas/sāpes, jo netika rekomendēta/nodrošināta ārstēšana atbilstoši lūzumam (gultas režīms). Ārsta darbībā pārkāpumi nav konstatēti. Ar 2015.gada 18.decembra atzinumu Nr.5-3/16533/958 personai Z.Š. tika noteikts kaitējums 2% apmērā. Personai nav paliekošu seku;

5) ņemot vērā gūto augstas enerģijas traumu, ķirurgs N.Ļ. nav nozīmējis radioloģisko izmeklējumu, kas atvieglotu lūzuma diagnostiku, kā arī nav nozīmējis atkārtotu iesniedzēja apskati dinamikā pēc septiņām līdz desmit dienām. Nediagnosticētais lūzums pagarināja lūzuma diagnostikas laiku un tālākās ārstēšanas laiku, taču nemainīja operatīvās ārstēšanas indikācijas un taktiku, tādējādi radot ciešanas un papildu materiālus izdevumus iesniedzējam. Ar 2016.gada 23.marta atzinumu Nr.19671/1063/5-3 personai J.I. tika noteikts kaitējums 2% apmērā. Personai nav paliekošu seku.

6) ārsta palīdze, izvirzot diagnozi, nav nodrošinājusi nekavējošu Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādes izsaukšanu pacientes stacionēšanai, neatliekamās palīdzības ārste J.S., ņemot vērā pacientes vispārējo veselības stāvokli, stacionējusi pacienti Aprūpes nodaļā, kur nav iespējama diennakts veselības aprūpe un pacientei nebija iespējams nodrošināt nepieciešamo veselības aprūpi. Netika novērtēta pacientes veselības nopietnība, kas rezultējās ar nāvi. Ar 2016.gada 16.marta atzinumu Nr.20698/1133/5-3 personai G.D. noteikts kaitējums 3% apmērā,

7) s-veida zarnas perforācija iesniedzējai ir saistīta ar veikto fibrokolonoskopiju un polipa noņemšanu, jo tā veidojusies īsā laika periodā pēc veiktās manipulācijas – polipa noņemšanas. Konstatēta cēloņsakarība starp ārstniecības personu darbību/bezdarbību un kaitējuma esību iesniedzējas ārstniecības procesā, jo pēc veiktās manipulācijas ļoti īsā laika periodā pievienojusies blakussaslimšana ar ļoti smagu gaitu un ilgstošu darbnespēju, kā arī nepieciešamību pēc atkārtotas operācijas. Ar 2015.gada 20.novembra atzinumu Nr.18778/1025/5-3 personai I.J. tika noteikts kaitējums 4% apmērā. Prognozējamas sekas nav nosakāmas;

8) iesniedzējam nav laikus diagnosticēta precīza audzēja anatomiskā lokalizācija, lai operāciju veiktu vienā etapā, un līdz ar to nav nodrošināta savlaicīga, atbilstoša ārstēšana, kas izraisīja ilgstošus veselības traucējumus ar ilgstošu darbnespēju. Ar 2015.gada 12.oktobra atzinumu Nr.9636/593/5-3 personai A.R. tika noteikts kaitējums 5% apmērā. Personai konstatēts dzīves kvalitātes pazeminājums, nav paliekošu funkcionālo traucējumu;

9) iesniedzējai konstatēts Ašermaņa sindroms – saaugumi dzemdes dobumā, kas veidojas pēc abrāzijas, miomektomijas un citām instrumentālām iejaukšanām dzemdes dobumā vai uroģenitālās infekcijas sekas. Sindroms izpaužas kā menstruāciju traucējumi, neauglība, atkārtoti spontāni aborti. Ašermaņa sindroma rašanās vērtējama kā veiktās ārstniecības komplikācija, bet nav ārstu neprofesionālas rīcības rezultāts. Ar 2016.gada 12.janvāra atzinumu Nr.17900/978/5-3 personai L.R. tika noteikts kaitējums 5%. Personai ir dzīves kvalitātes pazeminājums.

Izvērtējot inspekcijas apkopotos kaitējuma atlīdzināšanas gadījumus, apgabaltiesa secina, ka pieteicējas gadījums visvairāk līdzinās personu B.T., I.N., Z.Š. un J.I. gadījumiem.

Ievērojot minēto, kā arī pamatojoties uz vienlīdzības principu, apgabaltiesa uzskata, ka par atbilstošu konkrētajā lietā ir nosakāms kaitējuma smaguma atlīdzinājums 2% apmērā.

[18] Tā kā apgabaltiesa ir konstatējusi, ka inspekcijas veiktais obligāto kritēriju izvērtējums nav tiesisks un pamatots, kā arī pieteicējai nodarītā kaitējuma smagums neatbilst 1%, tad apgabaltiesa uzskata, ka pieteicējas pieteikums ir apmierināms un iestādei ir uzliekams pienākums izdot pieteicējai labvēlīgāku administratīvo aktu, nosakot nodarītā kaitējuma smagumu 2% apmērā.

[19] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* apmērā, savukārt par apelācijas sūdzību ir samaksājusi 60 *euro*.

Tā kā pieteikums tiek apmierināts, apgabaltiesa atzīst, ka Veselības ministrijai ir uzliekams pienākums par labu pieteicējai atlīdzināt viņas samaksāto valsts nodevu 90 *euro* apmērā.

[20] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums nav atzīstams par pamatotu.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a

Apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Uzlikt par pienākumu Veselības inspekcijai mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot /pers. A/ labvēlīgāku administratīvo aktu par kaitējuma atlīdzinājumu no Ārstniecības riska fonda, nosakot nodarītā kaitējuma smagumu 2% apmērā.

Piedzīt no Latvijas Republikas par labu pieteicējai /pers. A/, personas kods /personas kods/, dzīv. /adrese/, viņas samaksāto valsts nodevu 90 (deviņdesmit) *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis referents M.Birzgalis

Tiesneši K.Berķis

L.Paegļkalna